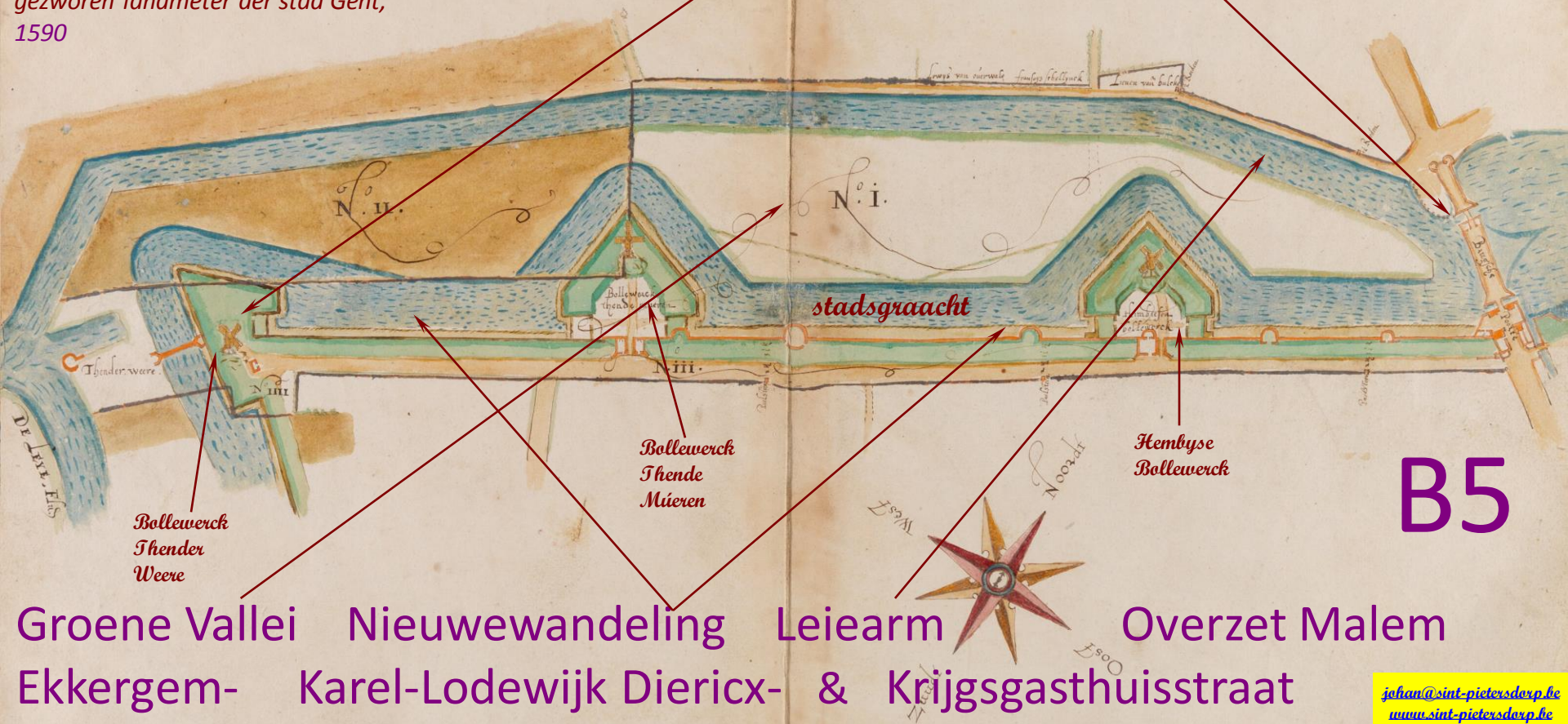

DESCRIPTEE VAN FORTIFICATIE VAN THENDER WEERE TOTTER BRUGSCHE Poorte

Stadsvesten van
Einde Were tot
Brugse Poort

Uit het kaartenboek van *Jan De Buck*,
gezworen landmeter der stad Gent,
1590

B5

Groene Vallei Nieuwewandeling Leiearm Overzet Malem
Ekkergem- Karel-Lodewijk Diericx- & Krijgsgasthuisstraat

eind 18^e eeuw

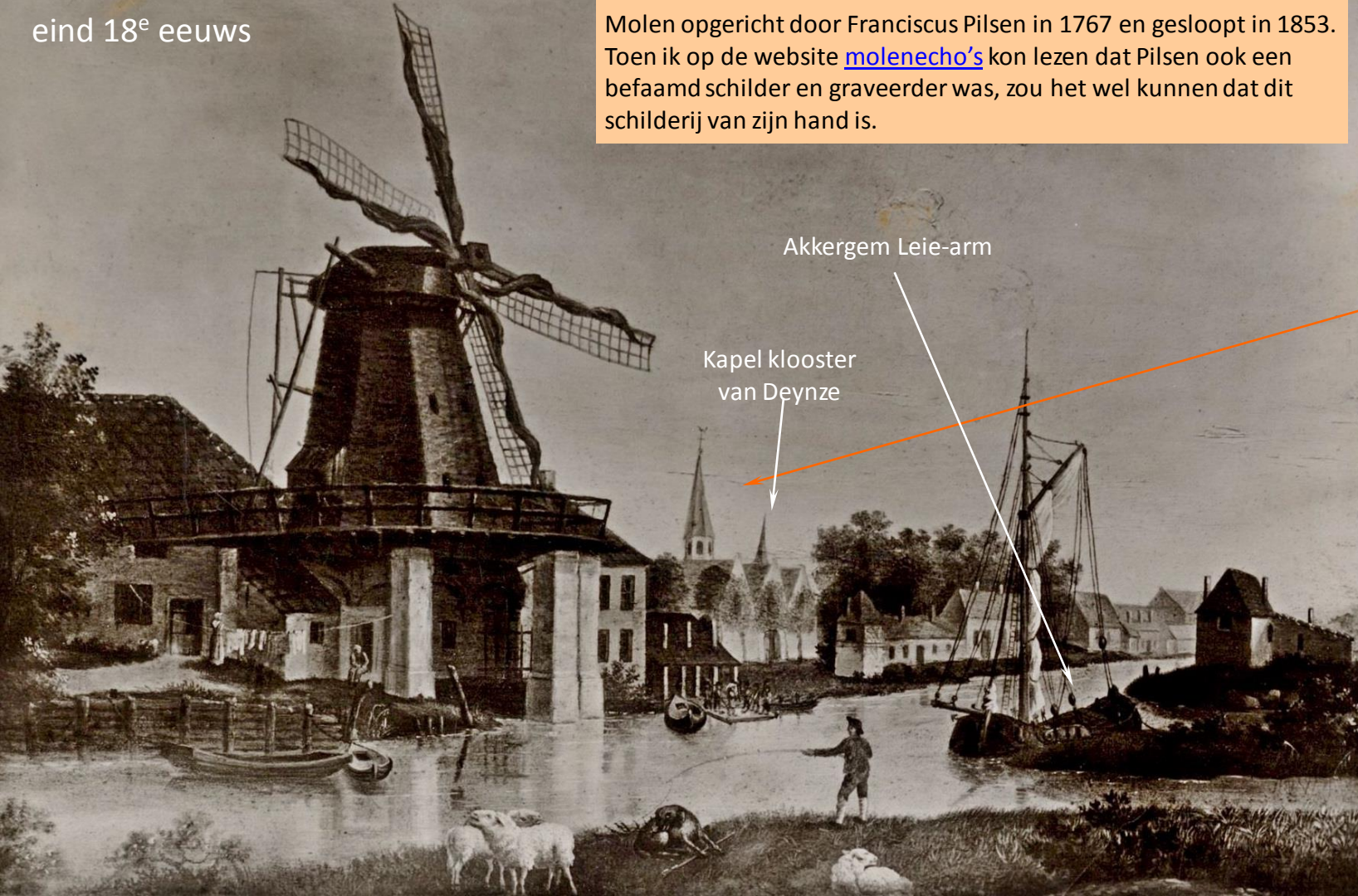
Molen opgericht door Franciscus Pilsen in 1767 en gesloopt in 1853. Toen ik op de website molenecho's kon lezen dat Pilsen ook een befaamd schilder en graveerder was, zou het wel kunnen dat dit schilderij van zijn hand is.

Deze afbeelding van een schilderij zat al lang in mijn databank onder de rubiek 'nog na te gaan'.

Bij uitvergroting viel me uiteindelijk de **scheve toren van Ekkergemkerk** op. Bingo!

Op 't Einde Were, aan de Overzet stonden vroeger inderdaad 3 papiermolens, 2 ervan waren gecombineerde water-windmolens.

Dit moet één van beide zijn.

Deze molen stond juist iets buiten de kaart op 't Einde Were

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

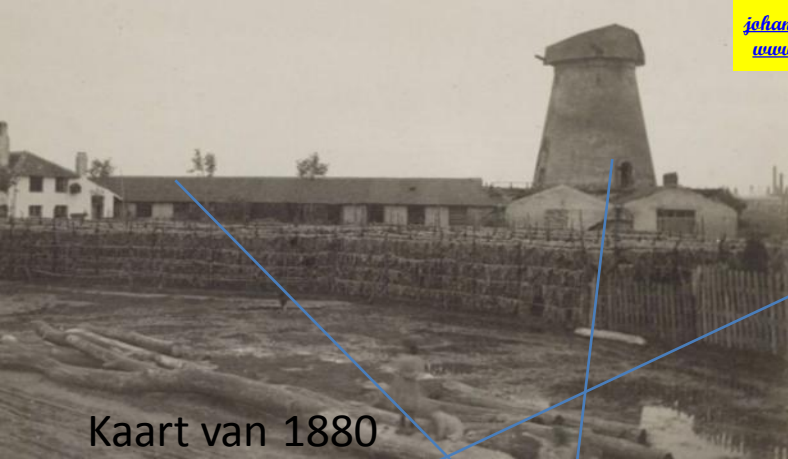
De schilder A. De Puydt heeft nog alles willen vereeuwigen om aan te tonen dat het daar lang de platten buiten bleef. Weet je dat er op de stadswallen meer dan 100 windmolens stonden! Ik tel er hier op de kaart 13. Als men er nu maar zou aan denken in een landbouwgebied een windmolen te plaatsen, dan zou het kot te klein zijn terwijl er vroeger overal windmolens stonden, vooral daar waar er veel wind kon gevangen worden.

Plan van J. Horenbault uit 1619.

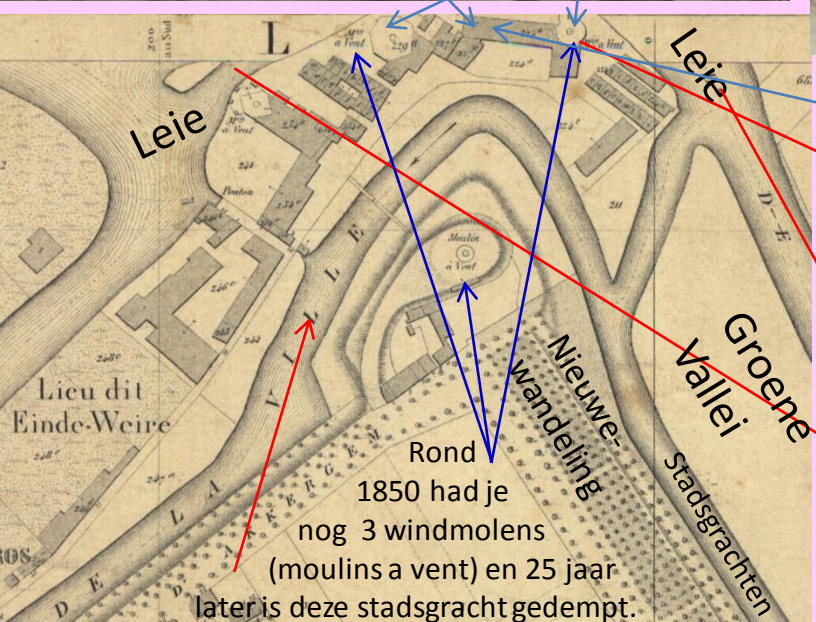
Stadsgracht, Ekkergerkerk, Leie, Nieuwewandeling

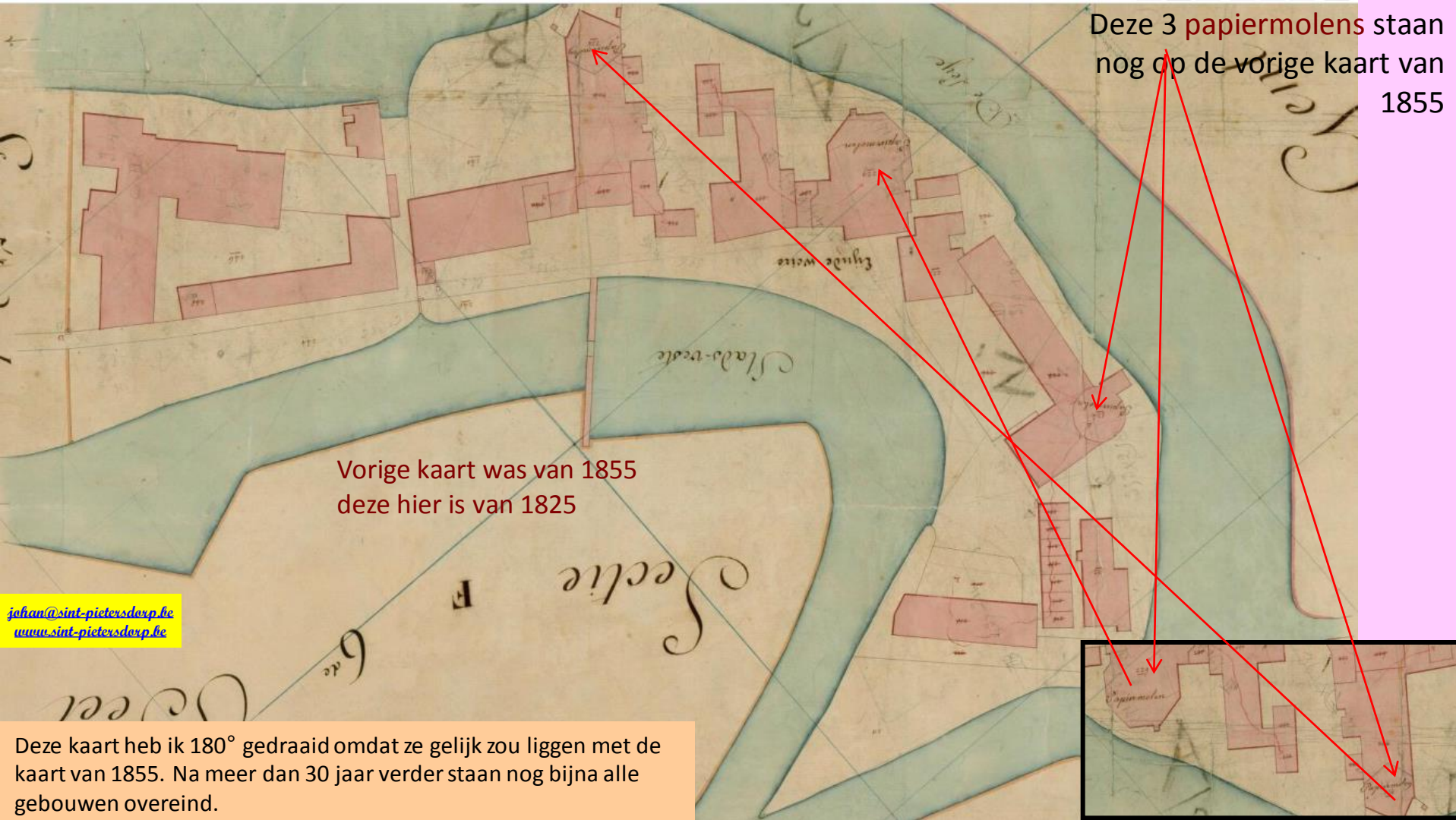
Kaart van 1880

Boven. De papiermolen aan de Overzet in 1899 kort voor de afbraak. Deze molen werd in 1785 gebouwd en was de eerste papiermolen uit onze streken

De 1^e molen kwam er in 1758 de 2^e in 1769 en de laatste in 1770.
Vlg. dia deze 2 molens?

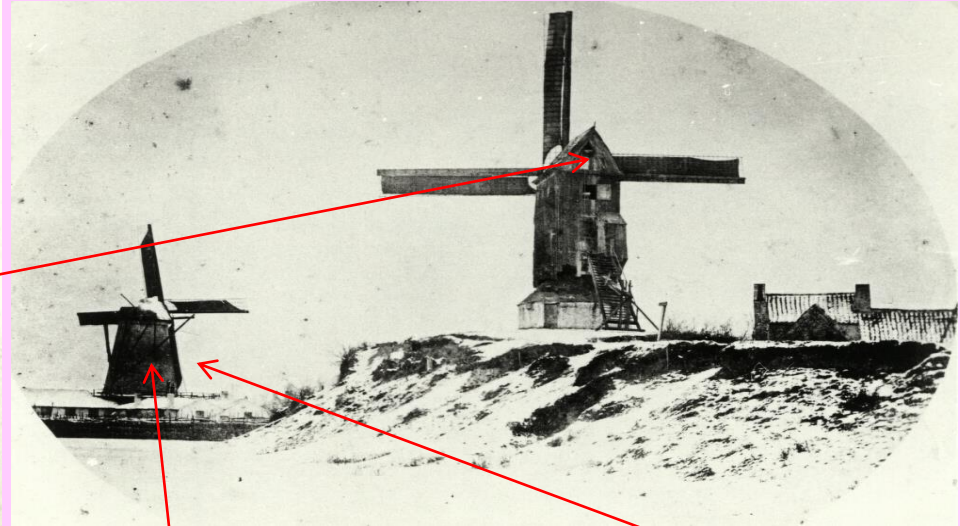
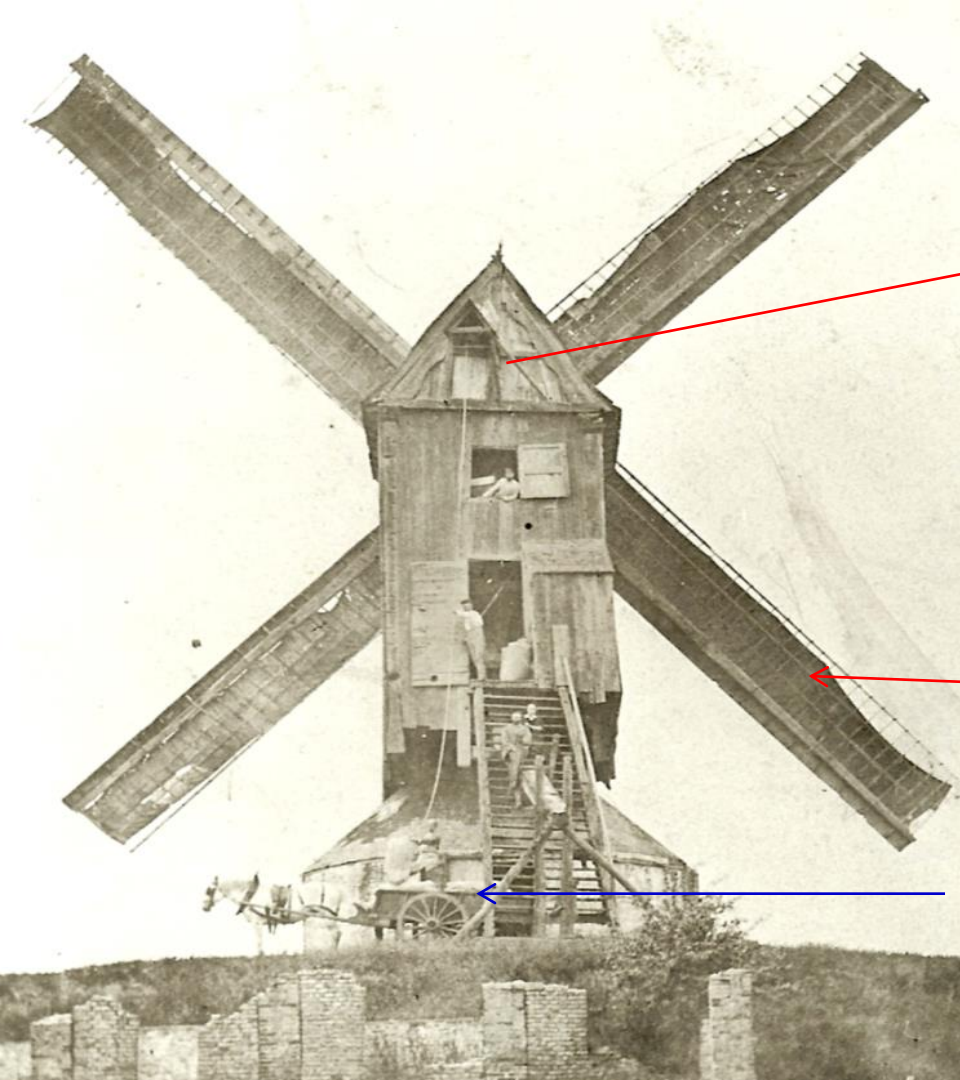
Deze 3 papiermolens staan
nog op de vorige kaart van
1855

Vorige kaart was van 1855
deze hier is van 1825

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Deze kaart heb ik 180° gedraaid omdat ze gelijk zou liggen met de kaart van 1855. Na meer dan 30 jaar verder staan nog bijna alle gebouwen overeenind.

Op Einde Were stond deze stenen molen van Ronne nog lang overeind. Wanneer de houten molen werd afgebroken weet ik niet. Toen de foto werd genomen was hij nog in werking want de doeken hangen nog aan de wieken. Ook is men bloem of tarwe aan het lossen of laden op de paardenkar. Maar waar deze molen juist stond weet ik niet. Was deze stenen molen één van de 2 molens van de vorige slide? Nee beste mensen ik lig er niet wakker van. Jij toch ook niet hé.

Blauwdruk (hier rose) wordt niet altijd uitgevoerd. Met deze foto is het duidelijk van wel. Waarom ze dit later terug hebben uitgebroken weet ik niet. Geen rode lichten nodig enz... De oude benaming Einde Were betekende vroeger, het einde van de wering. In 1942 is dit de officiële naam van de straat.

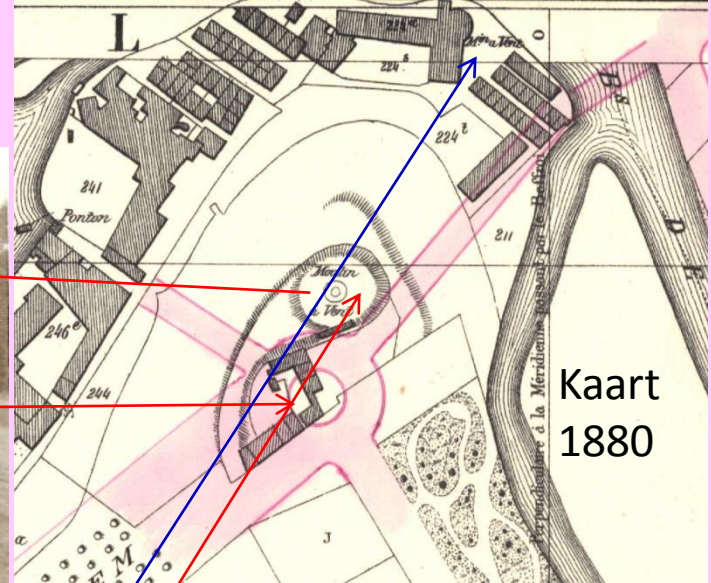

jahan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Jammer dat de foto niet scherp is maar boven dit gebouw zie je nog juist dat de molenromp eruit steekt. Het water dat je ziet is niet de Leie maar de oude **stadsgracht aan de Nieuwewandeling**, dit zeker tot 1963.

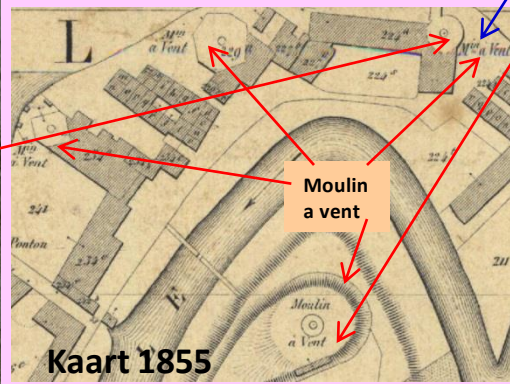

Spijtig dat de foto niet scherp is, maar ja. Op het eind, draait de stadsgracht naar rechts zie foto, booten plan. Plaats? Begin Rooigemlaan en einde Groene Vallei

Kaart 1880

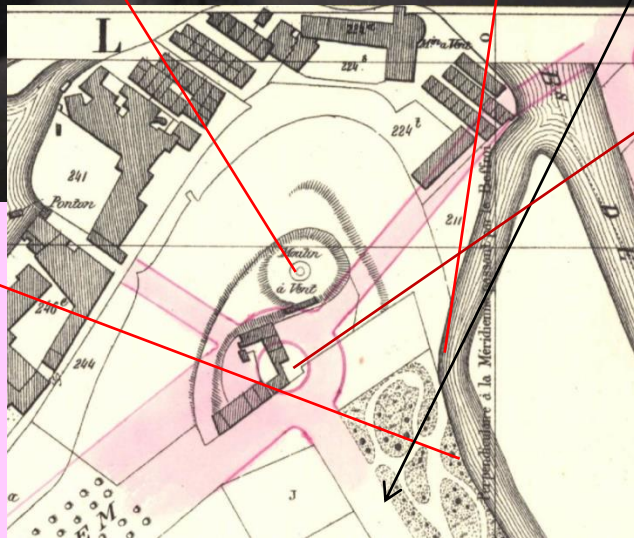
De 2 stenen molens van 1785 aan de Overzet

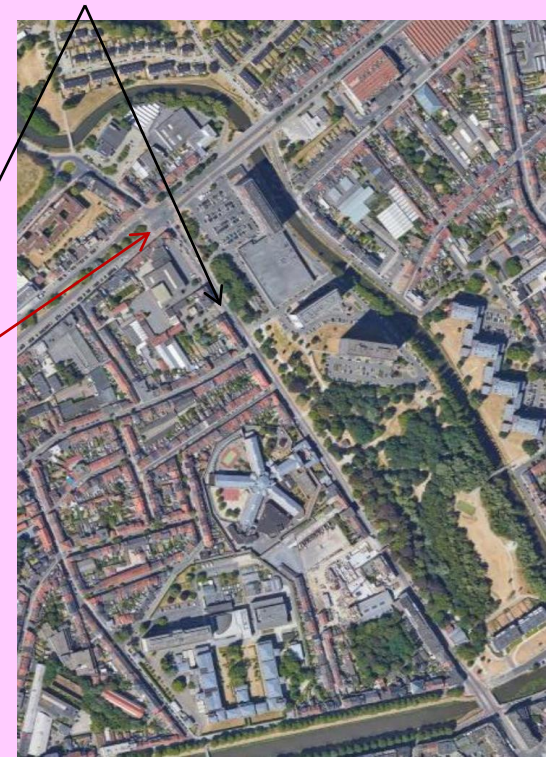
Kaart 1855

Voor ons is het niet altijd duidelijk waar een foto juist hoort te zitten. Dus heb ik deze hier geplaatst omdat de molen en de oude stadsvesten nog goed te zien zijn. Op de kaart zien we reeds de planning in het rood voor de aanleg v/d **Nieuwewandeling** aange-
duid.

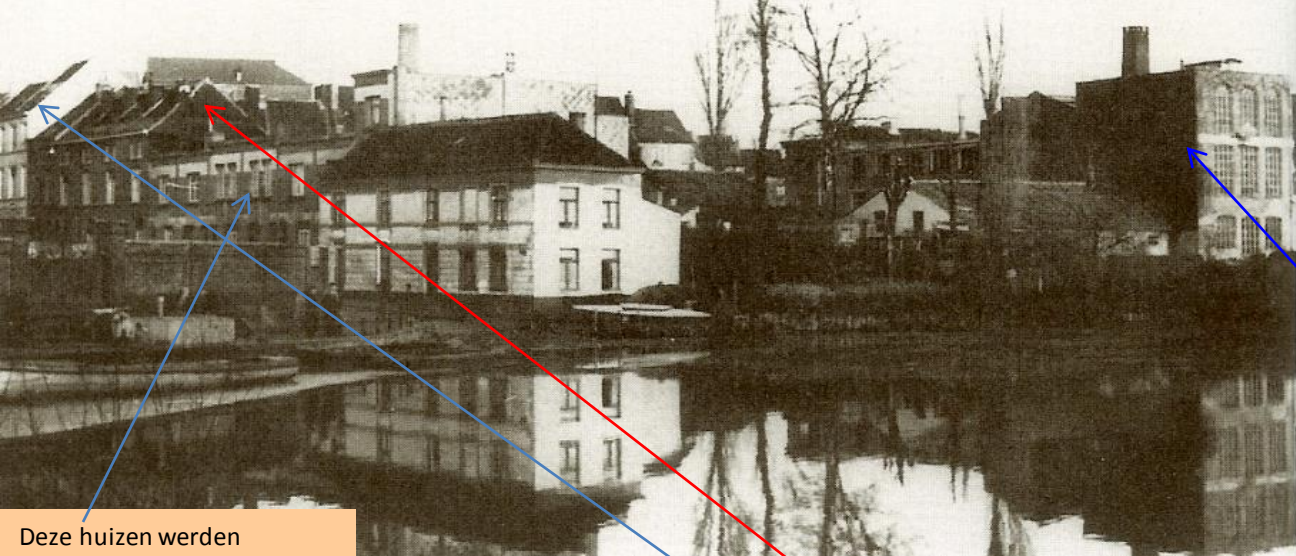

Kleine Ring, de fotograaf
stond in 1974 (?) op de
parking van de Groene
Vallei aan het
grootwarenhuis.

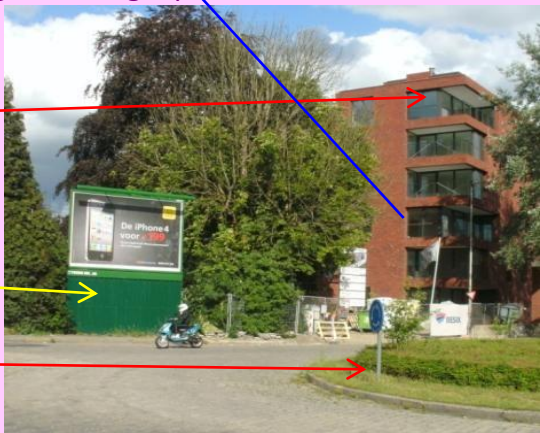
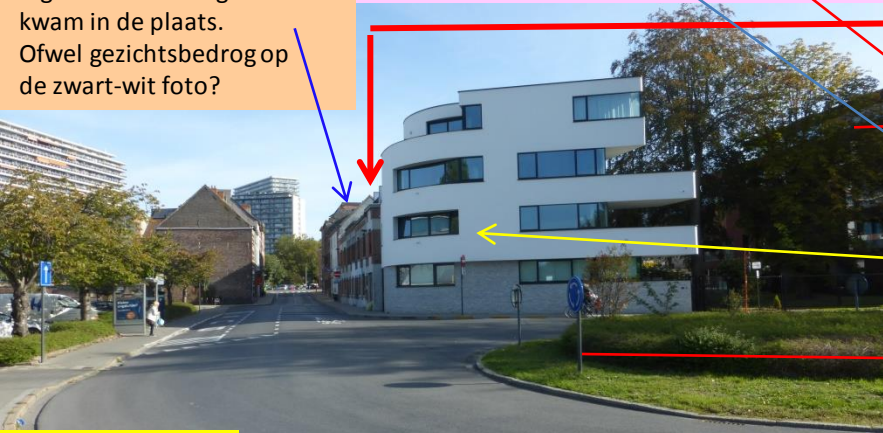

De **Overzet** was van de Einde Were naar Malem over de 2^e Leiearm. De 1^e Leiearm werd gedempt kort na 1950 en is heden de Henri Dunantlaan (Kliniek Jan Palfijn)
Het zwembad "Dossche" was de eerste Gentse zwemkom uit 1838.

Na de dood van C. Dossche in 1890 hebben zijn 2 dochters de zaak overgenomen en hebben er zwemles gegeven. In 1912 kwam dit terrein in handen van de stad. De reden van stopzetting was tweërlei, verouderd en bijna geen bezoek meer en de andere omdat zeer dicht bij de overdekte zwemkom Rooigem werd geopend..

Deze huizen werden afgebroken en dit gebouw kwam in de plaats. Ofwel gezichtsbedrog op de zwart-wit foto?

Echt waar, Gent is niet meer bij te houden

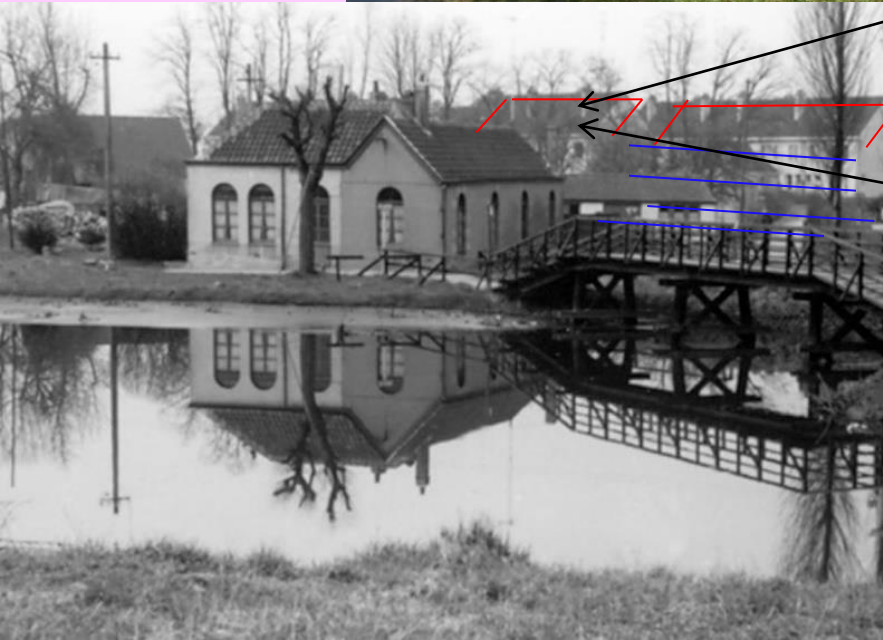

Gent, aan rotonde Overzet links, Constant Dosscheweg rechts, Henri Dunantlaan rechtdoor

Naar de zwemkom van Dossche.
De wit geschilderde huizen staan reeds op de **zwart-wit foto uit 1962**. Rechts loopt het brugje reeds af naar de rechteroever. Niet in het water natuurlijk, dus maakt het water een geweldige draai. Het brugje lag bijna **evenwijdig** met de witte huizen. Om meer zekerheid te hebben zouden kadasterkaarten hier zeer interessant zijn.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Dit gebouw staat nog op de volgende slide.

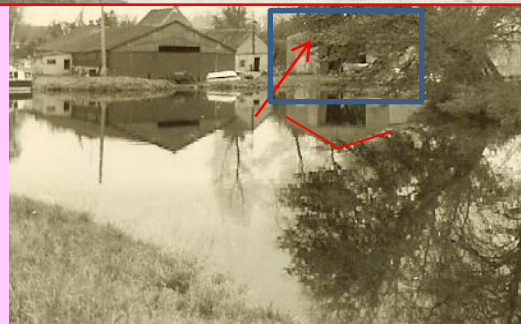
De houten brug was in 1948 reeds in zeer slechte staat en werd dan hersteld. De brug was 1m30 breed en met de vernieuwing gebracht op 1m70. In 1970 werd de houten brug afgebroken en tijdelijk vervangen door een pont. De huidige voetgangersbrug in beton is van 1971 en 3,5 meter breed. Na de openstelling maakten automobilisten ook gebruik van de brug. Er werd een paal in het midden van de weg geplaatst.

2 vliegen in 1 klap in de jaren vijftig. Zoals je weet was de enorme watersportbaan klaar in 1955. In 1950 werd een deel van de Leiearm ook gedempt waar nu de H.Dunantstraat ligt. Eveneens werd de Dossche - zwemkom en het laag gelegen eiland Malem verhoogd met aarde uit de uitgegraven Watersportbaan.

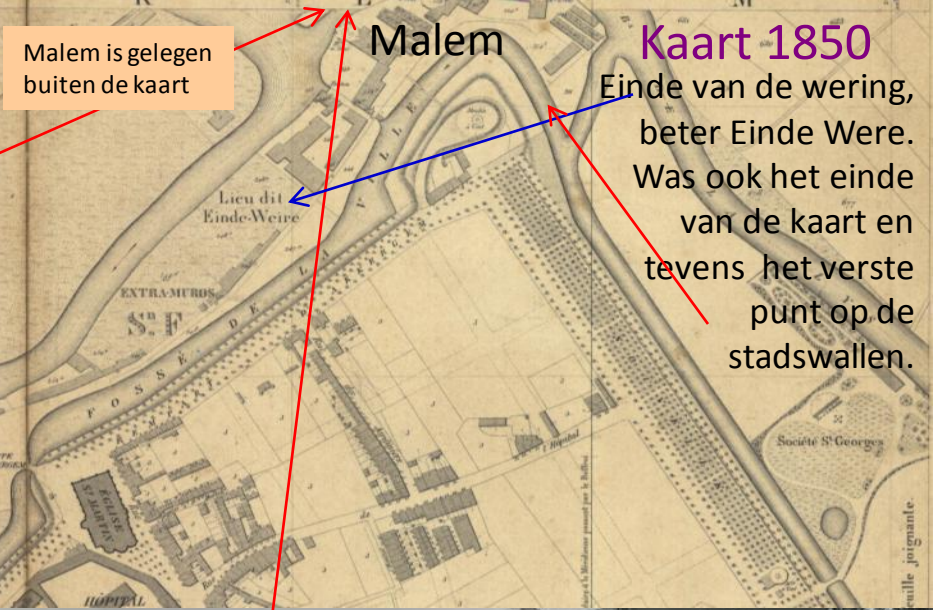

Rond de jaren vijftig
of zestig

Heldenplein en Septemberlaan op Malem een rustig gebied om er te wonen dicht bij Einde Were. Inwoners van 100 jaar geleden zouden zich niet meer herkennen. De koetjes konden niet protesteren toen ze hun graas-terrein kwijtraakten.

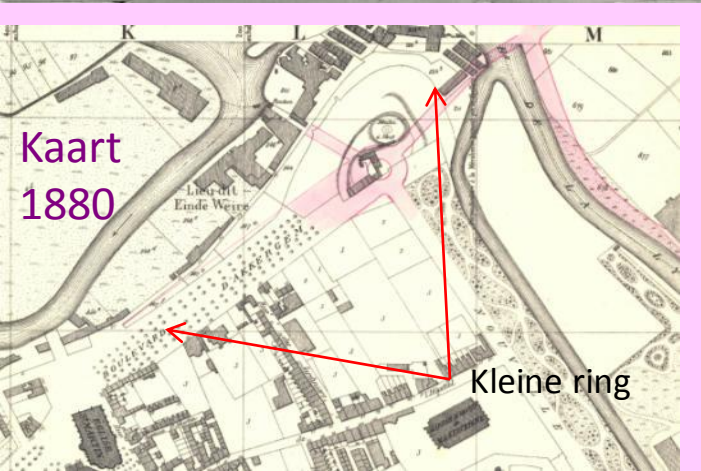

Malem is gelegen buiten de kaart

Malem

Kaart 1850

Einde van de wering, beter Einde Were. Was ook het einde van de kaart en tevens het verste punt op de stadswallen.

Kaart 1880

Kleine ring

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Malem halfweg de jaren vijftig

Kaart van 1880.

Stadsgrachten

Nieuwe
Wandeling

Serre

Koolkapperstr.

Ekkergerastr.

Krijgsgasthuisstr.

K.-L. Dierickxstr.

Einde Were

St.-Martinuskerk

Militair Hospitaal
nu Politie Gent

Detail van de
vorige kaart

Colpaertsteeg

Gevangenis

Rasphuis

Korenbloemstr.

Kruisboogstr.

Coupure links

De J van Jardin
die je op de
kaart ziet zijn
tuintjes

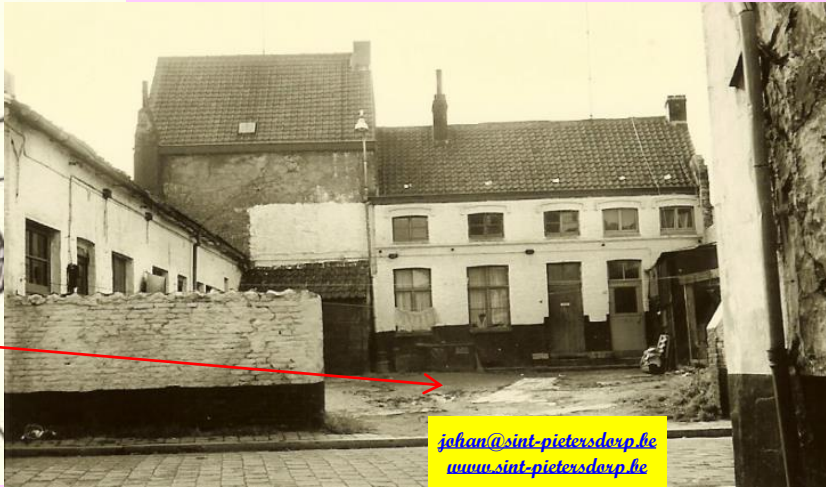
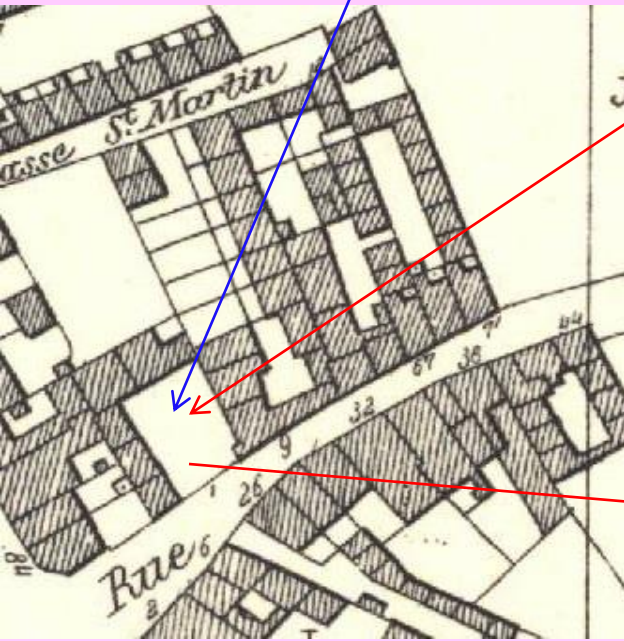
H. Bloedstr.

Raas van
Gaverestr.

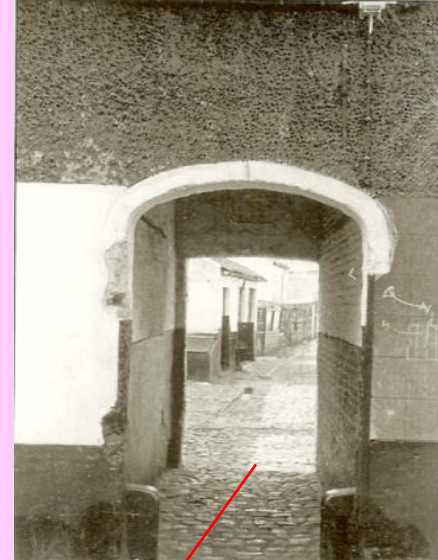
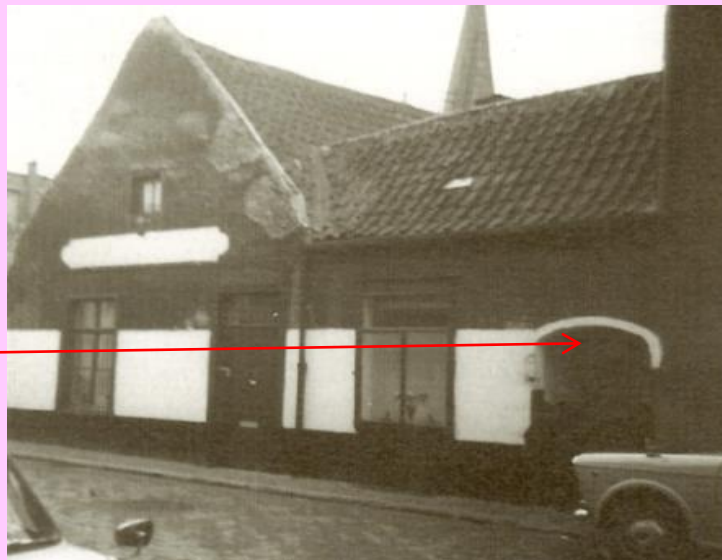
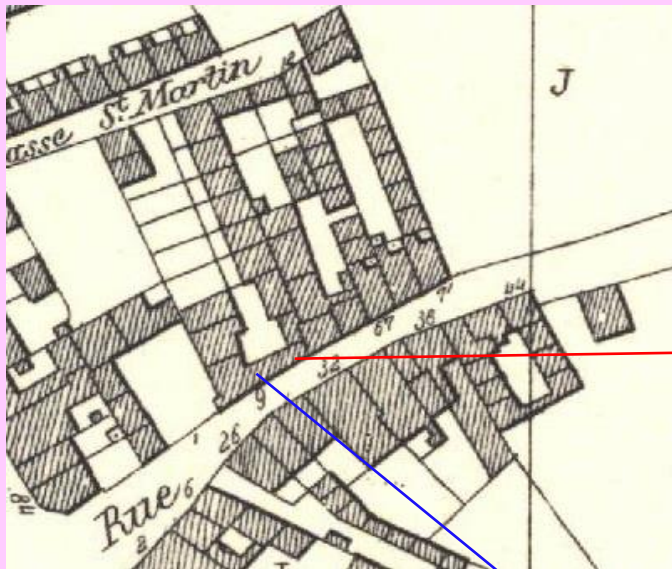
In de Krijgsgasthuisstraat waren er vele citeetjes, hier de **n^{rs} 3 tot 11**. Met 5 huisjes, Het Nijperskoerken. In de hoek links bovenaan zie je de toren van Ekkergemkerke. De foto is van eind de jaren zestig begin zeventig. De mensen van op de foto zouden nogal verschieten, alles is nu mooi opgeknapt.

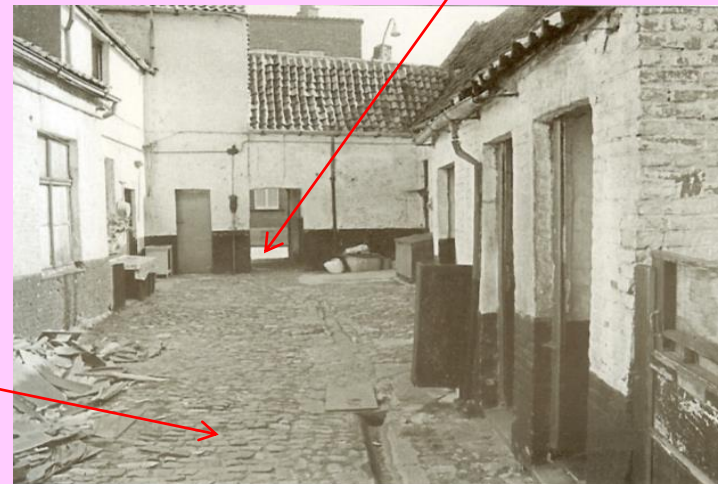
jehan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

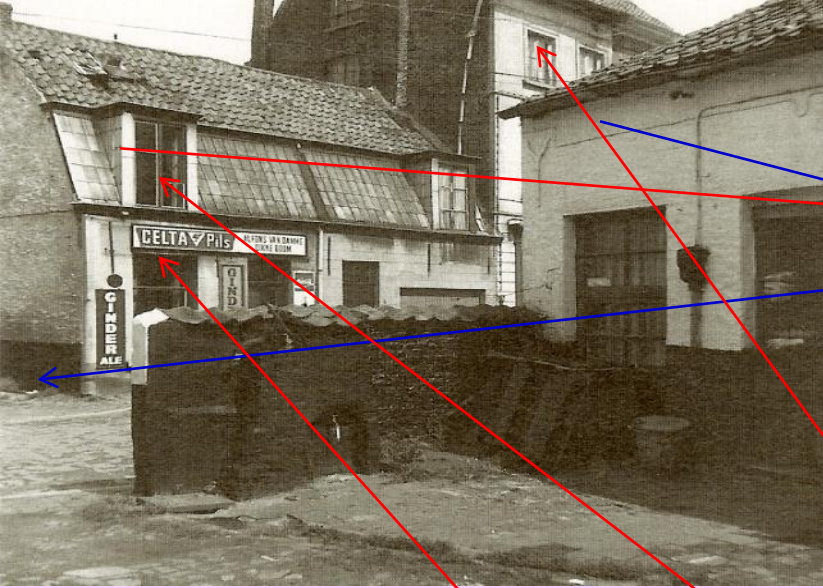

De Krijgsgasthuisstr.
13-37. Hier lag 't
Pakhuis dat werd
afgebroken in 1974.
Ook dit werd
gebouwd rond 1840

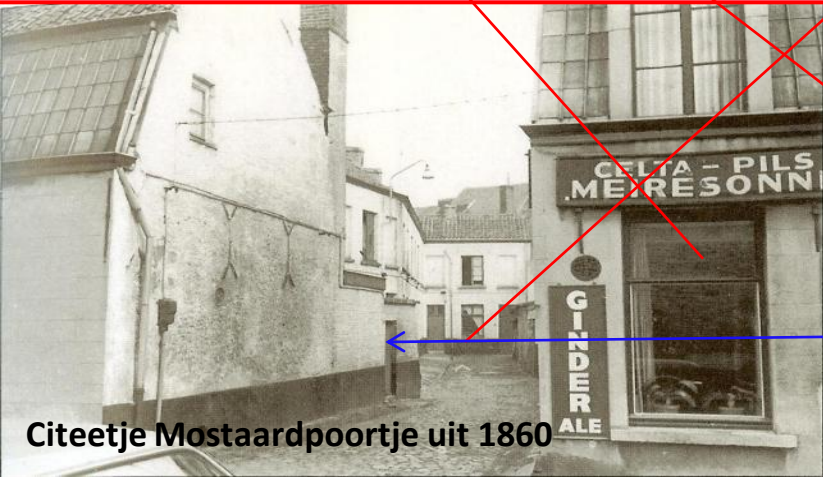

Detail uit de kaart van 1880. Zie verder

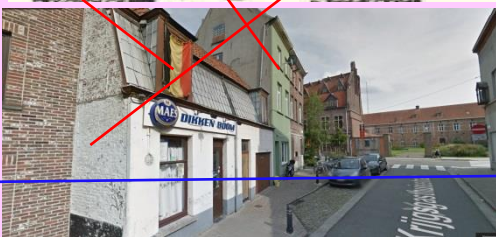

In de Krijgsgasthuisstraat had je verschillende beluiken, hier het derde zoals op de kaart aangegeven. Boven het Nijperskoerke. Aan de overkant naast het café de "Dikke Boom" had je de ingang van het "Mostaardpoortje"

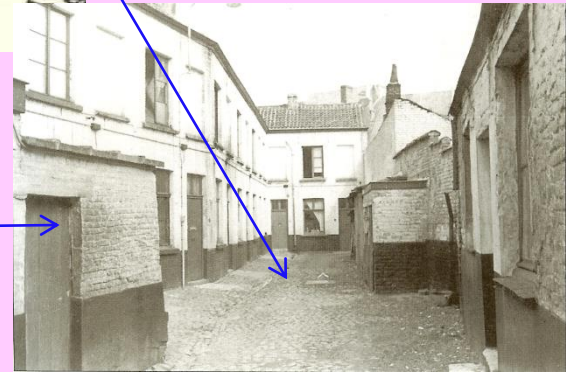
johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

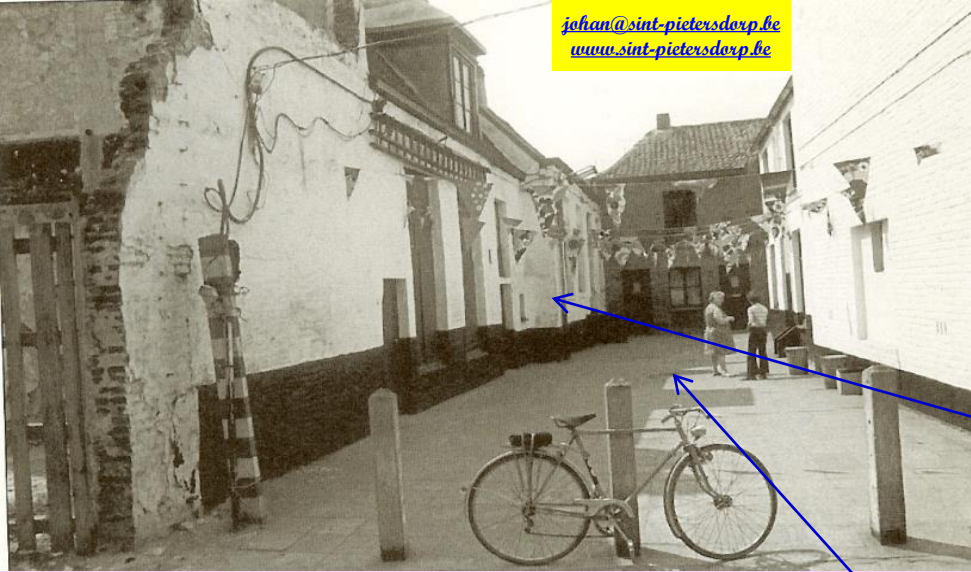
Citeetje Mostaardpoortje uit 1860

Ik was verbaasd dat er van deze citeetjes nog zoveel bewaard werd.

De **Stijlkes**, ja wadde de arbeiders hadden toch een zeker cynisme voor hun beluik. We zijn nog altijd in de Krijgsgasthuisstraat 41 - 69. Dit beluik dateert van 1840 en had 2 delen, de kleine en de grote koer en is heden in een zekere **stijl** gerenoveerd. Foto rond 1976. Op het einde rechts heb je het tweede deel van het beluik.

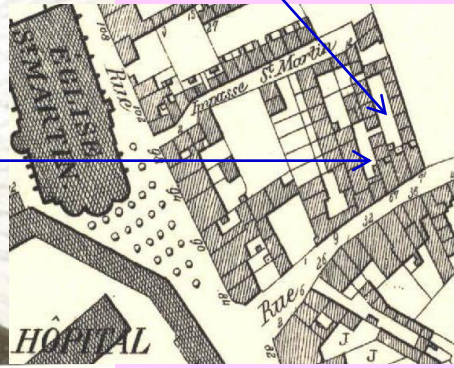
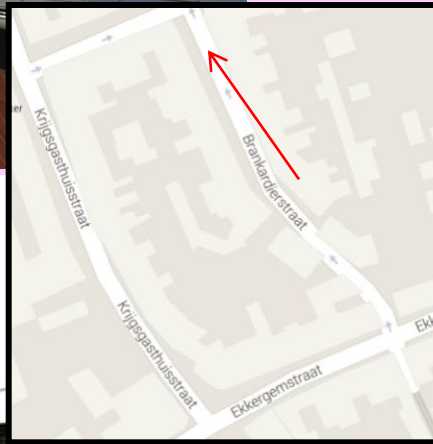

Foto uit de p.p van
GENT WELEER
 gevonden op het internet

Overkant van Ekkergermerke.
Gebouwen van het vroegere Militair
Hospitaal.
Nu Politie Ekkergem

Kaart ± 1875.
Blijkbaar is het
militair hospitaal veel
verbouwd geweest. Er was nog geen
straat te bespeuren tussen
de kerk en het hospitaal. Op de
zwart-wit foto zie je nog een
rand van een hoog gebouw dat ook
nog op de kaart staat en bij de
afbraak van dit gebouw openbare
weg werd. Meer uitleg zie 2 slides
eerder.

Op de zwart-wit foto zijn er meer ramen op de zijgevel maar je moet
rekening houden dat er een **nieuw gebouw werd tegen aan gezet**.

Dit voorste gebouw (staat nog niet op de kaart van 1875)
werd afgebroken en op de muur van de
huidige toestand zie je nog een tweetal
vroegere doorgangen. Ook op de hoek zie
je nog waar het gebouw werd verwijderd.

Het militair hospitaal heeft reeds verschillende functies gehad. Heden maak de politie er gebruik van. In 1947 toen het weeshuis bijna volledig van de kaart werd geveegd moest men vele kinderen terug onderdak bezorgen. De vraag is of ik deze gebouwen nog zal kunnen traceren? Zal even moeten gaan zien.

De Martinuskerk werd gesticht ± einde 10^e eeuw. Een brand vernielde de kerk in 1123. Er werd een nieuwe Romaanse kerk gebouwd op de oude kerk. In de jaren 1163 werd ze een parochiekerk. Vroeger stond ze onder het gezag van de St.-Baafs-abdij. In 1566 had ze ook te lijden van de 1^e Beeldenstorm en de 2e volgde in 1578. Ook rond deze periode werd de kerk bijna gans afgebroken omdat ze te dicht tegen de wallen stond. Alleen de toren bleef overeind. Na de val van de Calvinisten werd ze heropgebouwd. Begin 17^e eeuw had de kerk te lijden van hevige stormen en een orkaan in 1613. In 1618 werd het vernielde kerkschip terug ingewijd. In 1625 werd het koor vernieuwd. De gewelven stonden klaar in 1685. Tijdens de Franse revolutie werden alle kerk gesloten ook dit is gebeurd in onze gewesten na de annexatie door de fransen in 1794. Onze Ekkergemkerk werd terug geopend in 1802.

Vorige slide

Ekkergemstraat met de Martinuskerk in 1860

Ekkergemkerk
rond 1534

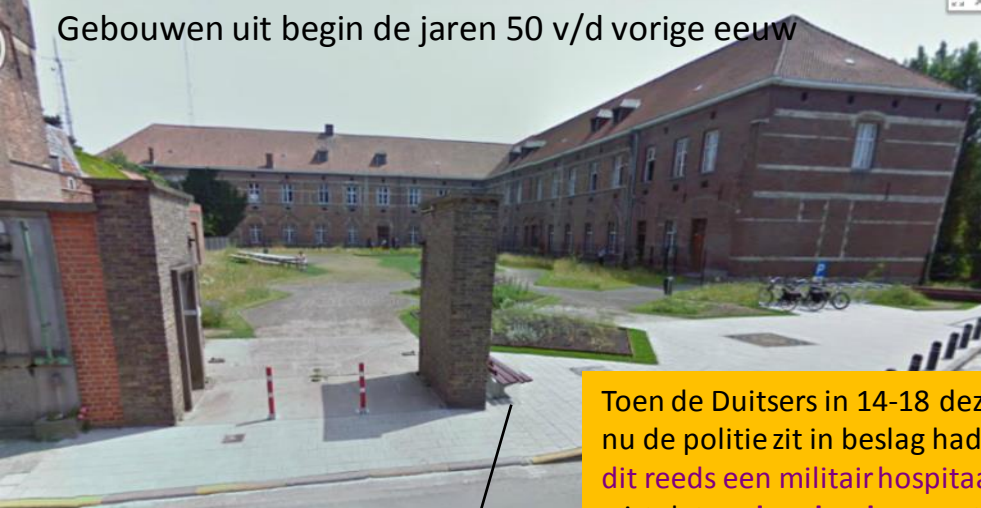
De schieve toren is van 1509. Door de vele zuidwestenwinden en het uitdrogen van het hout heeft deze een lichte helling ondergaan.

jehan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

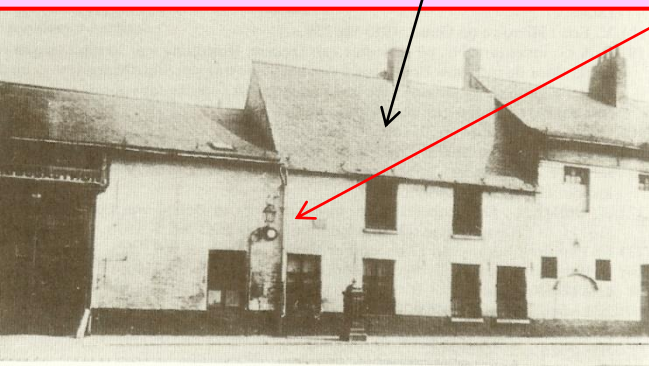

Gebouwen uit begin de jaren 50 v/d vorige eeuw

Toen de Duitsers in 14-18 deze gebouwen waar nu de politie zit in beslag hadden genomen **was dit reeds een militair hospitaal**. Maar wat ik niet wist dat **ze de school ernaast** die dicht bij het hospitaal gelegen was op Einde Were ook in beslag hadden genomen.

Al de onderstaande gebouwen verdwenen in 1963 in de Ekkergemstraat

Één van de zovele stadsuurwerken! Deze was geplaatst vlak voor de Krijgsgasthuisstraat waar zich vele citeetjes bevonden. **De arbeiders** moesten immers op tijd komen op het werk!

Om de oorlogsslachtoffers van de Duitsers te kunnen verzorgen werden eind 1914 vlug deze houten barakken opgetrokken in de tuin.

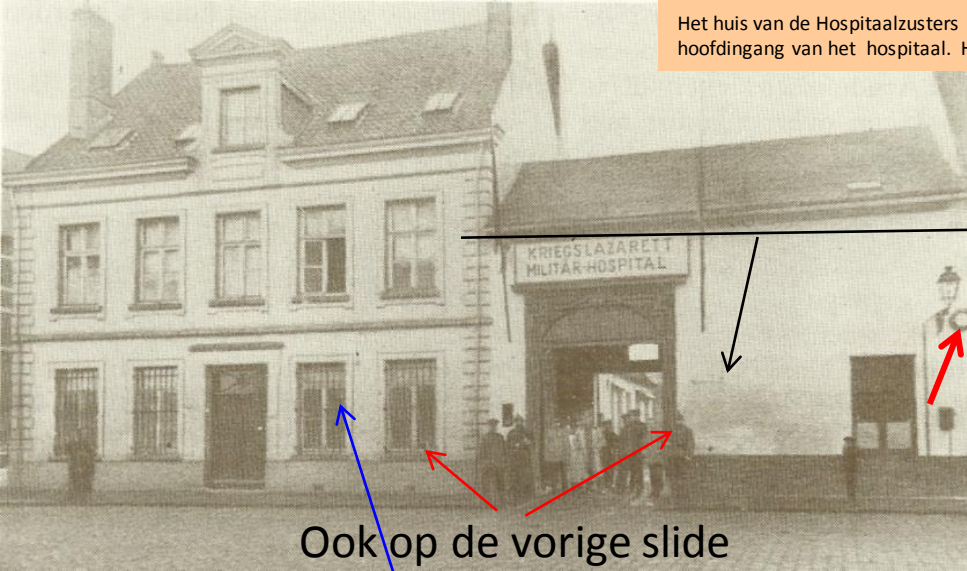

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Het huis van de Hospitaalzusters is bijna onherkenbaar geworden. Opzij de hoofdingang van het hospitaal. Heden de werkplaats van de politie van Gent

Ook op de vorige slide

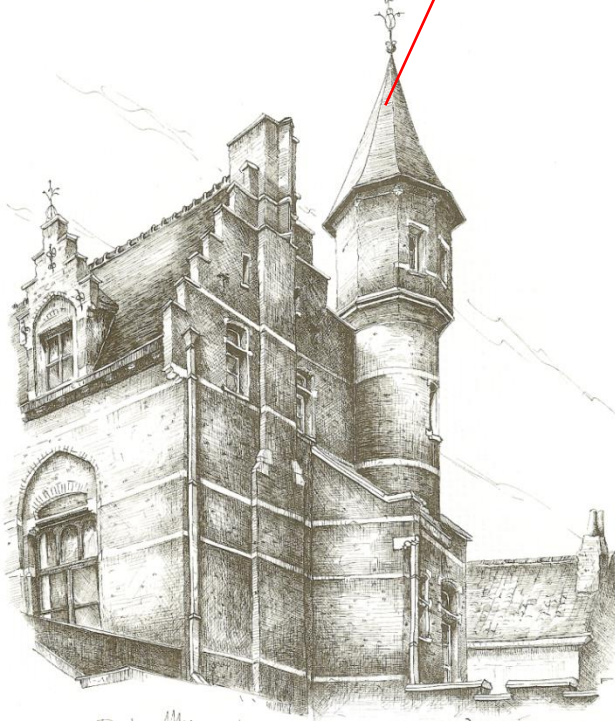
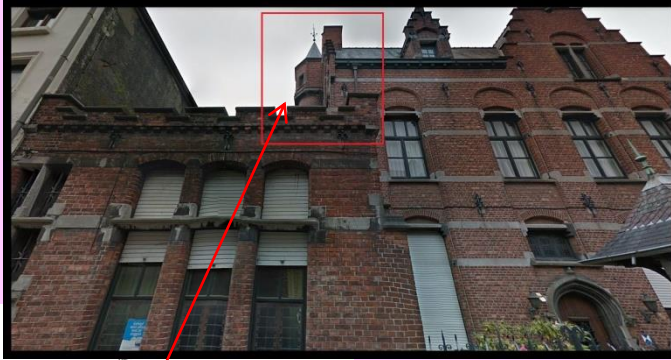

De kapelletjes werden geschilderd rond 1866? Het kapelletje in de **Krijgsgasthuisstraat** werd geplaatst omdat de bewoners werden gespaard van de grote cholera-epidemie die plaats had in 1866.

Kunstenaar
Meiresonne
heeft dit ge-
bouw in de
Ekkergerstraat
getekend.
rond 1986

Ik vraag me zelfs af,
zouden de mensen
uit de
Ekkergerstraat en
de naastliggende
straten het
geweten hebben
waar dit gebouw
stond?

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

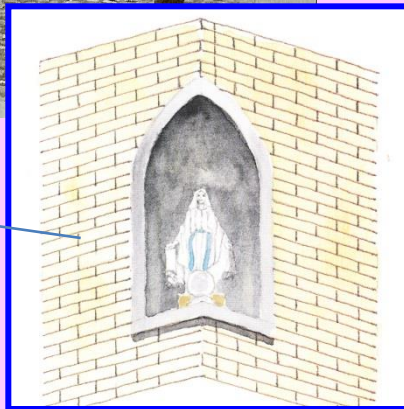

Koer Langerock in 1974.

Ekkergemstraat Beluikje uit 1864

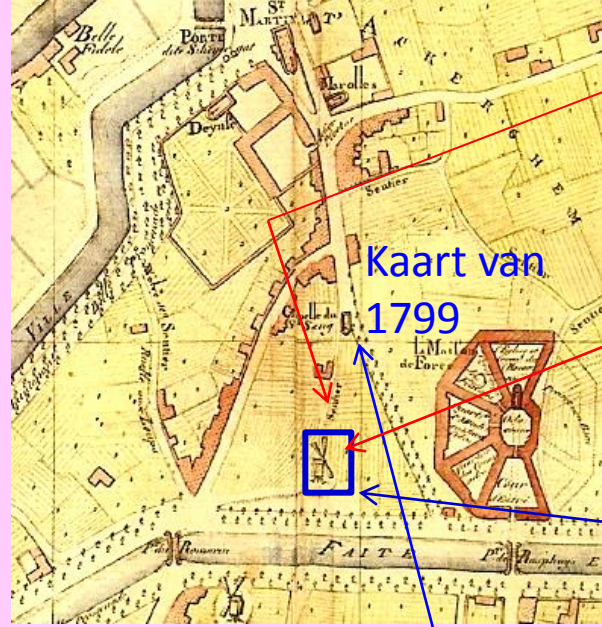
zohan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

KORENBLOEMSTRAAT EKKERGEMSTRAAT

Op de hoek van de Korenbloemstraat en de Ekkergemstraat staat in een nis dit Mariabeeldje.
 De bouwheer van het huis liet het daar plaatsen kort na de eerste Wereldoorlog.
 De Gentse stadsdienst zorgde voor een passende verlichting.

Gilbert Boerjan heeft overal in onze stad Mariakapelletjes staan schilderen

Ekkergemstraat met de Heilig-Bloedstraat.

Het zeer smal steegje noemde de Oude Kerkweg. Op 't einde stond in het verleden een molen aan de Coupure. Het steegje werd afgesloten als men de fabriek van Vande Kerckhove daar bouwde aan de Coupure. De molen werd al lang afgebroken. Heden appartementen.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Hoek Ekkergemstraat - Heilig-Bloedstraat.

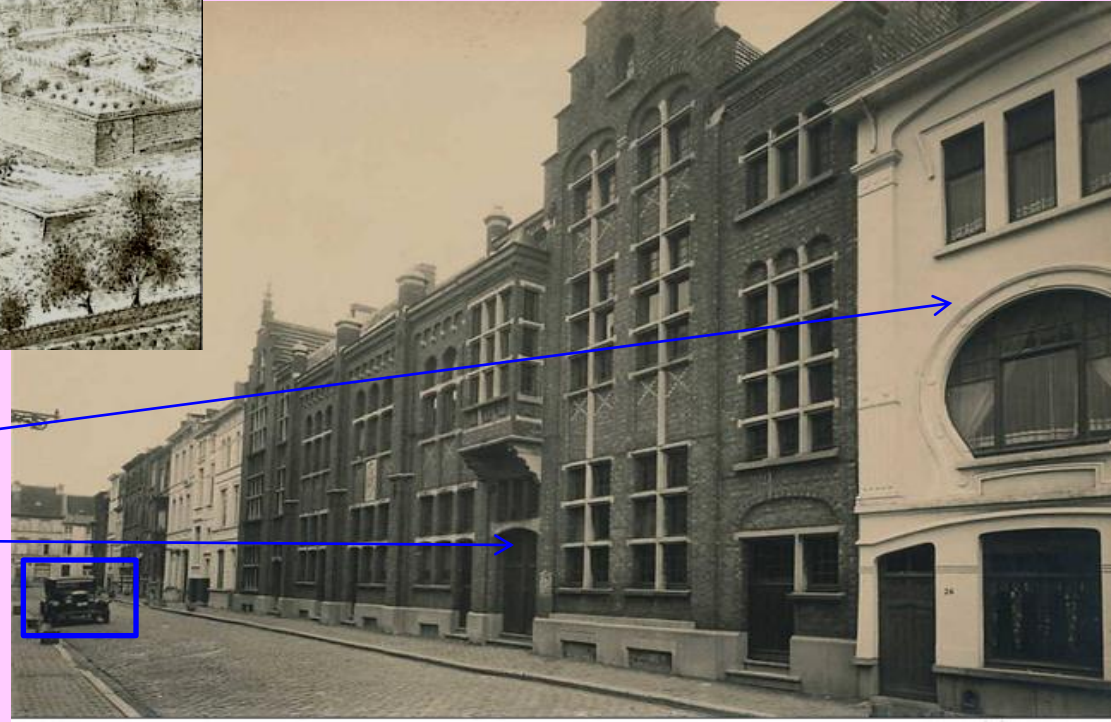

Heropbouw van de St-Martinuskerk in 1624. Naast de kerk een kapel die afgebroken werd in 1960. Heden zijn daar de gebouwen van de Politie stad Gent.

jehan@sint-pietersderp.be
www.sint-pietersderp.be

De nieuwe St.-Martensschool
in de K.-L. Dierickxstraat op
Ekkergem.

Omdat de bestanden te groot werden is dit deel gesplitst. Zie verder [B6](#)

jehan@sint-pietersdexp.be
www.sint-pietersdexp.be

Beste we zijn geen bedrijf dat dagelijks gecontacteerd wordt. Voor ons is het van belang het webadres door te geven aan vrienden en ook [E23](#) erbij te vermelden zodat zij onmiddellijk hun straat kunnen aanklikken. Zalig toch!

